

**Commissie voor Mobiliteit, Overheidsbedrijven en Federale Instellingen
van de Kamer van Volksvertegenwoordigers**

**Beheerscontract met de NMBS
STANDPUNTEN van het RGCT
Raadgevend Comité voor de Treinreizigers
Prof. Dirk Lauwers, voorzitter**

Jaarverslag 2023

Raadgevend Comité voor de Treinreizigers

RGCT ADVIES 24/04
Uitstel fase 2 van het
Vervoersplan 2023-2026 NMBS
Goedgekeurd door de plenaire vergadering van 2 oktober 2024

... K.B van 10 april 2014 kan het Raadgevend Comité van
... uitbrengen. Het Comité wenst van deze
... slechts na de beslissing van de Raad
... omen, nl. uitstel voor onbepaalde tijd

ADVIES RGCT 24/01
“Hervorming van het tariefbeleid van de
NMBS”

Goedgekeurd door plenaire vergadering van “28/06/2024”

Dit advies is gebaseerd op de inlichtingen die tijdens twee informatievergaderingen van de NMBS in juni 2023 en februari 2024 werden doorgegeven, en op de informatie uit het beheerscontract 2023 - 2032.

Geen academische toelichting maar(geformaliseerde) (recente) standpunten RGCT

Senaat -Commissie voor de Transversale
Aangelegenheden - Gewestbevoegdheden

Toekomstige rol van het openbaar vervoer in België als ruggengraat voor ruimtelijke ontwikkeling

Prof. Dirk Lauwers

Onderzoeksgroep Stedelijke Ontwikkeling
Faculteit Ontwerpwetenschappen - UA

Afdeling Mobiliteit en Ruimtelijke Planning
Faculteit Ingenieurswetenschappen
en Architectuur - UGent

Verkeer Infrastructuur Logistiek Transport
Faculteit Ingenieurswetenschappen KU Leuven

Universiteit Antwerpen

Wat is het RGCT?

Bij de wet van 21 maart 1991 werd het Raadgevend Comité van de treinreizigers (RGCT) opgericht.

Het Comité is samengesteld uit vrijwilligers. Zij engageren zich vrijwillig, het betreft mensen met inzet en ervaring die beschikken over een grondige kennis op vlak van openbaar vervoer.

De samenstelling van het comité is vastgelegd bij het koninklijk besluit van 13 juni 2014, dat de samenstelling en de werking van het adviescomité voor de treinreizigers regelt.

Rol en opdracht van het RGCT

De opdracht van het comité is officieel. Zoals in de wet van 21 maart 1991 is vastgelegd, brengt het RGCT advies uit over alle aangelegenheden die betrekking hebben op de door het spoor verstrekte diensten.

Zijn opdracht bestaat erin de belangen van de gebruikers te behartigen. Het werkt volledig onafhankelijk van de spoorwegondernemingen.

Terwijl de Ombudsdienst enerzijds de problemen van de individuele reiziger behandelt, zoekt het Comité naar een globale verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening aan de klanten en ijvert het tevens om te voorkomen dat de reiziger slechter af zou zijn. het vertegenwoordigt het maatschappelijk middenveld.

<https://mobilit.belgium.be/nl/spoor/passagiers/raadgevend-comite-voor-de-treinreizigers-rgct>

Samenstelling van het RGCT

Bij koninklijk besluit van 13 juni 2014 tot regeling van de samenstelling en de werking van het RGCT, is het comité als volgt samengesteld:

- 16 leden die de treingebruikers vertegenwoordigen
- 3 leden aangewezen door de organisaties die de werknemers vertegenwoordigen
- 3 leden die de economische actoren vertegenwoordigen
- 1 lid aangewezen door de Federale Overheid: (onder)voorzitter
- 3 leden van de gewestelijke verenigingen van steden en gemeenten

K.B bepaalt ook dat volgende leden met raadgevende stem zetelen:

- de ombudsman van de ombudsdienst voor de treinreizigers
- 1 vertegenwoordiger van het Planbureau
- 1 vertegenwoordiger van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven

Recente werking van het RGCT

Het Raadgevend Comité bestaat al meer dan dertig jaar. In 2023 vond een vernieuwing van het Comité plaats toen de verantwoordelijke minister van Mobiliteit Georges Gilkinet een nieuwe samenstelling van het Comité vastlegde en een nieuw uitvoerend Bureau en een nieuwe voorzitter aanstelde.

Het nieuwe Comité ging effectief van start in september 2023.

Nieuwe dynamiek:

- het openbaredienstcontract 2023-2032 en het Vervoersplan 2023-2026 van de NMBS (beleidscontext was jaren anders)
- RGCT zelf wil bijdragen tot dynamiek door intensievere communicatie naar de haar belangrijkste stakeholders: de reizigers zelf.
- Adviezen van het Comité aan de Raad van Bestuur van de NMBS of aan de Minister worden ook via klassieke media en sociale media bij bredere publiek kenbaar gemaakt
- Zo wil het Comité ook een rol spelen om het maatschappelijk debat te voeden
- Adviezen worden ook gedeeld met deze Commissie, in toekomst ook met mobiliteitscommissies van drie regionale parlementen

Relatie met de NMBS

Het Raadgevend Comité werkt onafhankelijk van de NMBS, en engageerde zich in jongste jaarverslag tot een kritisch-constructieve opstelling t.a.v. de NMBS

RGCT formuleert adviezen rond kwesties waarvoor de NMBS dat vraagt, ook de bevoegde minister kan adviezen inwinnen. Het RGCT kan ook op eigen initiatieven een advies formuleren.

De relatie NMBS – RGCT werd vastgelegd in een **samenwerkingsprotocol**, gepubliceerd in het BS 20/09/2024

NMBS engageert zich om tijdig alle nuttige informatie te bezorgen aan het RGCT voor de goede werking van de opdracht van het Comité

RGCT maakt haar adviezen publiek kenbaar maar met respect voor vertrouwelijkheid (commercieel, financieel) van bepaalde informatie van de NMBS

Adviezen aan de NMBS in het kader van het Vervoerplan en openbaredienstcontract

In overeenstemming met artikel 47/1 van de wet van 21 maart 1991 moet het RGCT worden geraadpleegd over ontwerpen voor **meerjarige investeringsplannen** en over **vervoersplannen** die betrekking hebben op passagiers.

(Dit geldt ook voor het plan 2027-2030).

Overeenkomstig het openbaredienstcontract moet de NMBS het RGCT raadplegen:

- vóór elke aanpassing van de **gereguleerde tarieven** en de RGCT informeren over elke aanpassing van de niet-gereguleerde tarieven.
- wat de **toegankelijkheid** betreft, moet de NMBS het RGCT raadplegen voor elk ontwikkelings- of herzieningsproject dat een impact heeft op de toegankelijkheid van de stations, het rollend materieel, de informatie en de aankoop van vervoerbewijzen. Het opstellen van specifieke toegankelijkheidsbepalingen in de bestekken gebeurt in overleg met het RGCT.

(het RGCT is betrokken geweest bij de formulering van deze laatste adviesopdrachten vastgelegd in het openbare dienstcontract en wenst die te behouden)

Recente adviezen relevant voor het Vervoerplan en het openbaardienstcontract

1. In behandeling (voorziene definitieve goedkeuring door plenaire vergadering voor einde jaar): RGCT ADVIES 24/05
Internationale rijpaden en infrastructuur en de gevolgen op de treinen van openbare dienst
(op basis van vijf cases)

Consensus over:

- Belang van internationale treindiensten van en naar België
- Maar niet ten koste binnenlandse treinen (treinen uit openbare dienstcontract) - Het Comité vraagt aan de federale overheid om het KB van 2019 in die zin aan te passen.
- Noodzaak uitbreiding spoorcapaciteit in kritische secties
- Het Comité dringt aan op een correcte en volledige uitvoering van het openbare dienstcontract van 22 december 2022, en vraagt aan de federale overheid om de nodige middelen te voorzien (*zie ook vorige adviezen*)

Recente adviezen relevant voor het Vervoerplan en het openbaardienstcontract

2. Goedgekeurd: RGCT ADVIES 24/04
Uitstel fase 2 van het Vervoersplan 2023-2026 NMBS
Goedgekeurd door de plenaire vergadering van 2 oktober 2024

Consensus over:

- Omwille van de **geloofwaardigheid** van het nakomen van de engagementen van de NMBS voorzien in het Vervoersplan dringt het Comité aan op de onverwijlde uitvoering van fase 2 van de voorziene uitbreiding van het aanbod voor de reizigers en het terugschroeven van de beslissing van de Raad van Bestuur
- Het RGCT dringt aan om de **voorziene projecten zo snel mogelijk te programmeren**. Een uitstel tot 2027 of later brengt de groeiambitie van 30% meer reizigers tegen 2032 in gevaar, hoewel de NMBS dit anders voorstelt.
- Het RGCT dringt er bij de onderhandelaars voor een **nieuwe Federale Regering** op aan om de **nodige middelen te voorzien om de groei van het aantal reizigers voorzien in het openbaardienstcontract** van de NMBS, mogelijk te maken. De komende jaren dienen de budgettaire middelen om de voorziene uitbreidingen van het treinaanbod zoals ze voorzien waren in het Vervoersplan NMBS 2023-2026 gegarandeerd te blijven.

Recente adviezen relevant voor het Vervoerplan en het openbaardienstcontract

2. Goedgekeurd: RGCT ADVIES 24/04
Uitstel fase 2 van het Vervoersplan 2023-2026 NMBS
Goedgekeurd door de plenaire vergadering van 2 oktober 2024

Consensus over:

- Elk van de voorziene projecten voor uitbreiding van het aanbod is noodzakelijk om te voldoen aan de vervoerbehoefden van de **reizigers die nu reeds van de trein gebruiken maken** of deel uitmaken van de **30% groeiambitie** van het aantal reizigers waartoe de NMBS zich engageerde. Deze projecten helpen om de **bereikbaarheid van de grote steden** te verzekeren. Bovendien neemt het belang van sociale en recreatieve verplaatsingen toe. Het vergroten van de **amplitude** van het aanbod (laatavondtreinen, weekendtreinen) is daarbij essentieel. Schrapping van eender welk project uit het plan is op basis van de informatie waarover het Comité beschikt, onverantwoord.

Recente adviezen relevant voor het Vervoerplan en het openbaardienstcontract

2. Goedgekeurd: RGCT ADVIES 24/04
Uitstel fase 2 van het Vervoersplan 2023-2026 NMBS
Goedgekeurd door de plenaire vergadering van 2 oktober 2024

Consensus over:

- Elk van de voorziene projecten voor uitbreiding van het aanbod is noodzakelijk om te voldoen aan de vervoerbehoefden van de **reizigers die nu reeds van de trein gebruiken maken** of deel uitmaken van de **30% groeiambitie** van het aantal reizigers waartoe de NMBS zich engageerde. Deze projecten helpen om de **bereikbaarheid van de grote steden** te verzekeren. Bovendien neemt het belang van sociale en recreatieve verplaatsingen toe. Het vergroten van de **amplitude** van het aanbod (laatavondtreinen, weekendtreinen) is daarbij essentieel. Schrapping van eender welk project uit het plan is op basis van de informatie waarover het Comité beschikt, onverantwoord.

Recente adviezen relevant voor het Vervoerplan en het openbaardienstcontract

3. Goedgekeurd: RGCT ADVIES 24/03
Tariefaanpassing NMBS - 1 februari 2025 Goedgekeurd door de plenaire vergadering van 25 september 2024.

Consensus over:

- De indexering is **begrijpelijk** maar de **kwaliteit van de dienstverlening** is nog steeds te laag. **Stiptheid** verbeterde in 2023-2024 maar blijft onder de onderste drempel die volgens het openbaardienstcontract gehaald zou moeten worden.
- Wat de financiële aantrekkelijkheid tegenover het autoverkeer betreft, sinds juni 2023 is de prijs van aardolieproducten niet significant gestegen en zelfs met ruim 7% gedaald in het geval van benzine. De prijsindexering zal dus de facto het **concurrentievermogen van het spoor ten opzichte van de personenwagen verminderen**

Recente adviezen relevant voor het Vervoerplan en het openbaardienstcontract

4. Goedgekeurd: RGCT ADVIES 24/02
Ondersteuning en compensaties bij verstoring treindienst
Goedgekeurd door plenaire vergadering van 28/06/2024

Consensus over:

- NMBS dient te zorgen voor een verhoogde betrouwbaarheid
Maak van betrouwbaarheid een prioriteit
 - Zorg voor een **betere infrastructuurontwikkeling en investeringsplanning** om het netwerk te versterken (NMBS en Infrabel)
 - **Investeer tijdig in rollend materiaal en plan deze investeringen op basis van de vervoersplannen op lange termijn (NMBS)**
 - Voorzie voldoende **stabiele financiële middelen** (met name in de vorm van overheidssubsidies) **om de investerings- en exploitatiekosten te dekken (federale overheid).**Bereken stiptheidscijfers in functie van de reizigers (niet vertraging per trein maar per reis)
- NMBS dient te zorgen voor ondersteuning van reizigers bij verstoringen
Informeer de reiziger proactief bij verstoringen
Sta het gebruik van alternatieve routes toe
Besteed **meer aandacht aan de aansluitingen met andere vervoersmodi: verzeker aansluitingen met het regionaal openbaar vervoer**
- Voorzie compensaties bij treinvertragingen

Recente adviezen relevant voor het Vervoerplan en het openbaardienstcontract

5. Goedgekeurd: RGCT ADVIES 24/01
Hervorming van het tariefbeleid van de NMBS
Goedgekeurd door plenaire vergadering van 28/06/2024

Consensus over:

- Tariefintegratie is de beste manier om het openbaar vervoersaanbod te vereenvoudigen en aantrekkelijker te maken
- De prijs voor vervoerbewijzen moet rechtvaardig zijn
- De vereenvoudiging van het tariefsysteem maakt het gebruik ervan niet eenvoudiger
forfaitaire producten worden erg vaak gebruikt door bedrijven voor zakenreizen buiten het woon-werkverkeer, wegens de administratieve eenvoud
Comité vraagt dat de capaciteit van de verkoopkanalen in het station (zowel via de automaat - zoals aangekondigd - als via het loket) wordt uitgebreid als de forfaitaire vervoerbewijzen worden afgeschaft.
- De tariefaanpassing moet het mobiliteitsgedrag veranderen
Het vervoer per trein aantrekkelijker maken
Aanbod aanpassen aan de vraag (capaciteit rollend materiaal)
Vrijtijdsverplaatsingen aanmoedigen
-

Toekomstige adviezen omtrent het nieuwe Vervoerplan

RGCT zal wettelijke voorziene adviesopdracht omtrent het nieuwe Vervoerplan uitvoeren

- Streven naar consistent advies in consensus tussen de leden
- Bij voorkeur proactieve (stapsgewijs opgebouwd proces van aandachtspunten & uitdagingen naar voorontwerp en ontwerp planinhoud
- Onafhankelijk maar in overleg

Bijlage: samenstelling RGCT

1 lid aangewezen door de Federale Overheid		
Dirk Lauwers	UGent en UAntwerpen	NL - effectief
Pieter Vansteenwegen	KU Leuven	NL - plaatsvervanger
16 leden die de treingebruikers vertegenwoordigen		
Vertegenwoordiger voor de personen met een beperkte mobiliteit		
Nadia Maniquet	Nationale Hoge Raad Personen met een handicap	FR - effectief
Benjamin Laureys		NL - plaatsvervanger
Vertegenwoordiger voor de fietsers		
Luc Goffinet	GRACQ	FR - effectief
Laurence Lewalle		FR - plaatsvervanger
Vertegenwoordiger voor de jongeren		
Séverine Wolfs	Conseil de la Jeunesse Catholique	FR - effectief
Joris Fakroune		FR - plaatsvervanger
Vertegenwoordiger voor de senioren		
Cécile Fontaine	Grootouders voor het Klimaat	FR - effectief
Benoît Debbaut		NL - plaatsvervanger
Vertegenwoordigers voor de gezinnen		
Véronique Grilli	Ligue des familles	FR - effectief
Alexandra Woelfle		FR - plaatsvervanger
Maarten Verbiest	Gezinsbond	NL - effectief
Pieter Ledegank		NL - plaatsvervanger
Vertegenwoordiger per gewest van de gewestelijke vereniging ter verdediging van de gebruikers van het openbaar vervoer		
Ann Wuyts	MORA	NL - effectief
Tim Buyse		NL - plaatsvervanger
Adelheid Byttebier	REBO	NL - effectief
Johan De Mol		NL - plaatsvervanger
Mathieu Angelo	CaWaB	NL - effectief
Pierre Genty		FR - plaatsvervanger
Michel Vandeputte	GEBOV-GUTIB	FR - effectief
Bernard De Coster		NL - plaatsvervanger
Jean Pauwels	VTV	NL - effectief
Ludo Dewit		NL - plaatsvervanger
Lid van de milieuverenigingen		
Jean Mansuy	Canopea	FR - effectief
Pierre Courbe		FR - plaatsvervanger
Naomi Cambien	Bond Beter Leefmilieu	NL - effectief
Jolan Rijnenams		NL - plaatsvervanger

Lid van de organisaties die de handelaars vertegenwoordigen		
Pierre-Yves Brasseur		FR - effectief
Damien Couplet	Belgian Fair Trade Federation	FR - plaatsvervanger
Lid van de consumentenorganisaties		
Julien Laporte	Navetteurs	FR - effectief
Gery Baele		FR - plaatsvervanger
Cornelis Smilde	TTB	NL - effectief
An Buggenhout		NL - plaatsvervanger
3 leden aangewezen door de organisaties die de werknemers vertegenwoordigen		
Koen Reprieis	ACV	NL - effectief
Xavier Martin		FR - plaatsvervanger
Sacha Dierckx	ABVV	NL - effectief
Pierre Lejeune		FR - plaatsvervanger
Samira Ben Messaoud	ACLVB	FR - effectief
Maarten Boghaert		NL - plaatsvervanger
3 leden die de economische actoren vertegenwoordigen		
Jean-Marc Timmermans	Agoria	NL - effectief
Amélie Cardyn		FR - plaatsvervanger
Colette Pierard	UWE	FR - effectief
Béatrice Schobbens		FR - plaatsvervanger
Olivier Wilcox	Beci	FR - effectief
Joelle Evenepoel		NL - plaatsvervanger
3 leden van de gewestelijke verenigingen van steden en gemeenten		
Daniel Vandenbrande	UVGW	FR - effectief
Frédérique Witters		FR - plaatsvervanger
Guido Vaganée	VVSG	NL - effectief
Kateleen Vantghem		NL - plaatsvervanger
Philippe Moreau	Bulocalis	NL - effectief
Nina Ramos		FR - plaatsvervanger
Waarnemende leden		
Jean-Marc Jeanflis	Ombudsmannen voor de treinreizigers	FR - waarnemend lid
Cynthia Van der Linden		NL - waarnemend lid
Paul Ernoux	Federaal Planbureau	FR - waarnemend lid
Michèle Pans	Centrale Raad voor het Bedrijfsleven	FR - waarnemend lid

De leden van het uitvoerend **Bureau** van het Comité zijn:

- Voorzitter: Dirk Lauwers (NL)
dirk.lauwers@ugent.be
- Ondervoorzitter: Samira Ben Messaoud (FR)
- Adjunctlid: Jean Mansuy (FR)
j.mansuy@canopea.be
- Adjunctlid: Johan De Mol (NL)
johan.demol@ugent.be

Raadgevend Comité van de treinreizigers (RGCT)

<https://mobilit.belgium.be/nl/spoor/passagiers/raadgevend-comite-voor-de-treinreizigers-rgct>

E-mail: ccvf-rgct@mobilit.fgov.be